

Motion till riksdagen 2005/06:Ju560

av **Siw Wittgren-Ahl och Ronny Olander (s)**

Kvinnor i fängelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att införa ett genusperspektiv på alla nivåer inom kriminalvården och i alla politiska riktlinjer för kriminalvården.

Motivering

De senaste åren har antalet kvinnor i fängelse ökat markant, en ökning som ingen hittills kunnat förklara. Dessa kvinnor har gjort sig skyldiga till brott och ska därför berövas sin frihet. I den rådande samhällsordningen är män överordnade kvinnor och det manliga överordnat det kvinnliga. En kvinna som begår ett brott överordnar sig sitt offer. Därför rubbar bilden av en kvinna som exempelvis mördar en man samhällsordningen och våra uppfattningar om vem som har makt. Makt är ett manligt attribut. Om en kvinna har makt behandlas hon som en man. Detta gäller i största grad bland politiker och chefer, men även för brottslingar.

Att fängslade kvinnor behandlas på samma sätt som män är ett stort problem på landets anstalter. 1997 tillsatte Kriminalvårdsstyrelsen en utredning om kvinnor i fängelse. Resultatet blev att det gamla sättet, att ha kvinnorna tillsammans med männen, skulle ersättas av rena kvinnoanstalter. Detta var ett bra initiativ till förändring och idag finns fem anstalter för kvinnor. Utredningen från 1997, samt ytterligare en från 2001, slog fast att kriminalvården också behöver skapa en verksamhet som är anpassad till kvinnor i fängelse. Detta har givit många resultat, men har inte löst problemen med att mannen är norm när det beslutas om politiska riktlinjer och handlingsprogram för kriminalvården. Det fattas ett genomgående genusperspektiv i planering, genomförande och utvärdering av arbetet.

Män i fängelse tenderar att fungera i grupp. Kvinnorna är mer individuella. Rapporter från bland annat Hinseberg, landets största kvinnoanstalt, säger att behovet hos de intagna när det gäller enskilda samtal med kontaktmän och annan personal vida överstiger behovet i en anstalt för män. Kvinnorna är

Fel! Okänt namn på

dessutom ofta fysiskt nergångna, deras kroppar är sköra, tänderna dåliga och sjukdomarna många. Det är vanligt att de blivit utnyttjade och förnedrade vilket medför att många har svårt för beröring. Vägen tillbaka mot ett normalt liv är lång, svår och komplicerad. Idag är påverkans- och behandlingsprogrammen anpassade för kvinnor. Man jobbar i mindre grupper jämfört med hur det ser ut i männens värld, och dessutom finns program riktade direkt till kvinnor. Ett exempel på detta är föräldraskapet. Många kvinnor i anstalt är mammor, och de bär på en tung skam gentemot barnen. Besökslägenheter anpassade för små barn, lekplatser och att underlätta telefonkontakt, är några satsningar som redan genomförts, eller snart är genomförda, på alla kvinno-fängelser. Men detta räcker inte!

En medveten strategi behövs för att bryta gamla mönster. När de stora rymningarna skett från mansanstalter, som exempelvis den från Hall, har säkerheten höjts på alla landets fängelser, även kvinnoanstalterna trots att kvinnor är otroligt mycket mindre rymningsbenägna än män. Kvinnor straffas alltså när männen inte sköter sig. Att införa ett genusperspektiv i all planering, genomförande och utvärdering av all verksamhet inom kriminalvården och av allt politiskt och praktiskt arbete inom detta område är ett måste för att förbättra kvinnors situation i fängelse.

Stockholm den 22 september 2005

Siw Wittgren-Ahl (s)

Ronny Olander (s)